

Fericiților Martiri, care bine v-ați nevoit și v-ați încununat,
rugați-vă Domnului să se îndure spre sufletele noastre.

SFÂNTA MARIA MARE

CALEA DESĂVÂRȘIRII

Revistă de spiritualitate și de cultură creștină a Societății
„EPISCOP DR. IOAN SUCIU”

Anul XXIV Nr. 7-8 (312-313) iulie-august 2020

Tot despre zilele noastre...

De o jumătate de an sunt aceleași zile, le trăim sub amenințarea unui virus mai puțin cunoscut, agresiv și contagios.

Pentru apărarea vieții, până la finalizarea unui vaccin, protejarea noastră cere respectarea cerințelor de igienă - ceea ce în școlile din trecut se învăța în clasele primare - și o cunoaștere reală despre tot ce ne poate ajuta, cunoaștere venită din partea Sistemului sanitar sau Sistem de sănătate, care are ca scop menținerea, restabilirea și promovarea sănătății. Așa ar trebui să fie, și totuși nu este așa. O mare parte a populației respectă cerințele normale, o altă parte însă nu numai că nu le respectă, dar susține că virusul nici nu există, neagă pericolul și respinge orice argument medical. Vacanța la mare o demonstrează deplin. Și numărul de infectări crește zilnic.

Încercarea prin care trecem, de data aceasta, este de lungă durată și comportamentul nostru devine adesea problematic. În momentele noastre mai grele, să ne amintim de sfatul ce ni-l dă Sf. Josemaria Escriva: „Reculege-te...Caută-L pe Dumnezeu în tine și ascultă-L”. Dacă l-ai găsit, ascultă-i cuvântul: „Poruncă nouă vă dau vouă: să vă iubiți unii pe alții. Întru aceasta vor cunoaște că sunteți ucenicii mei”. Iar Sf. Paul: „Purtați-vă poverile unii altora și așa veți împlini legea lui Cristos”. Și mai este încă un sfat al Sf. Josemaria Escriva și al psihologilor, chiar dacă al acestora din urmă este spus în alte cuvinte: „Muncește! Când vei avea preocuparea unei munci profesionale, viața ta sufletească se va îmbunătăți: și vei fi mai curajos...”

Să lăsăm puțin timp să treacă și apoi să privim întâmplările și oamenii și să așezăm fiecare lucru la locul său, „în adevărata lui măsură”. Ne vom găsi foarte stingheriți. Dacă în tot acest timp Dumnezeu ne-a dat sănătate, nu ar fi fost drept să ne plângem, ci să-i mulțumim Lui pentru acest mare dar.

Concediul așteptat poate ieși în acest an din obișnuit. Poate fi și un alt fel de concediu. Se pot descoperi bibliotecile, se poate „reînvăța sau învăța cititul” pentru îmbogățirea minții și a sufletului. Putem afla cum s-au comportat semenii noștri din trecut în cazuri similare, căci flagelul bolii nu dispare, nu se pierde odată cu trecerea timpului, oricând poate să reapară. Am descoperi atunci cât de importantă este încrederea în oameni, solidaritatea dintre noi și speranța.

Una dintre cele mai importante și frumoase preocupări în această vacanță atipică ar fi să începem să ne cunoaștem pe noi înșine. „Nosce te ipsum! - Cunoaște-te pe tine însuși! Este un dicton foarte vechi, gravat pe Templul din Delphi (388 î. Cr.) și intrat în conștiința culturală a lumii îndemn pentru a fi înțelepți.

Celor care în această vacanță aleg să se cunoască pe ei înșiși, conștiința le va pune întrebări care cer răspunsuri: Cine sunt? De unde vin? Spre ce mă îndrept? Căutând răspunsurile, îl vor regăsi pe Dumnezeu și Biserica, pe Isus Cristos CALEA, ADEVĂRUL și VIAȚA.

CALEA DESĂVÂRȘIRII

Despre rugăciune

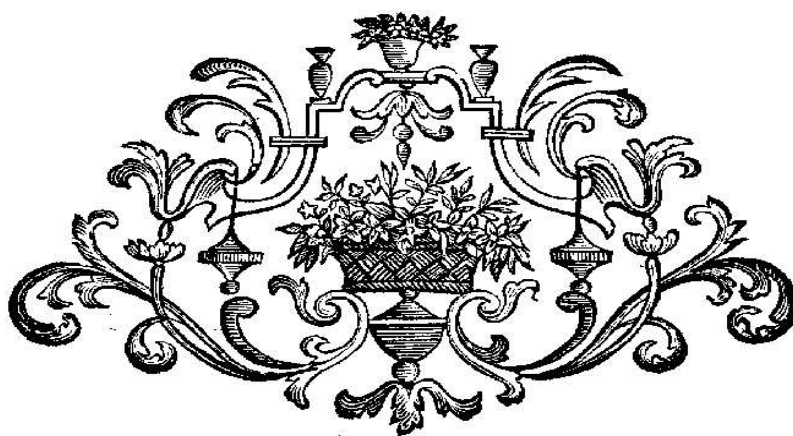
Nu înțelegem destul în ce stă rugăciunea, sau nu înțelegem destul de bine în ce stă desăvârșirea noastră; numai așa se poate întâmpla că adesea credem că am făcut minuni, când n-am făcut nimic și, dimpotrivă, când ne-am împlinit bine datoria, credem că nu am făcut nimic. Câștigăm din rugăciune rodul atunci când trăim în adevăr și dreptate și suntem pildă pentru aproapele, chiar dacă nu am făcut o rugăciune foarte bună.

Părintele spiritual

din Alfonso Rodriguez, SJ

“Calea Desăvârșirii Creștine”, vol. I,

Oradea 1933

S U M A R

Editorial.....	2	Preacurata Fecioară Maria	13
”Ofensiva rugăciunii”.....	4	Paraclisul Maicii Domnului	
”Povestea a doi martiri români		- reazemul și mângâierea	
- Vasile Aftenie-Tit Liviu Chinezu...5		sufletelor noastre -.....	16
Pagini bilingve.....	10	Casa adormirii	
Fericitul Vladimir Ghica - despre		Maicii Domnului.....	18

„Ofensiva rugăciunii”

„Deoarece în multe părți se înmulțește năzuința ateilor militanți, credem potrivit să compensăm cât mai mult posibil, în profitul lumii întregi, prin rugăciune și reparare, atentatele împotriva maiestății divine” (Sf. Părinte Papa Pius XI).

Din Roma se recomandă recitarea acestei rugăciuni. În multe Congregații se rostește la sfârșitul ședințelor:

„Sfinte Arhanghele Mihail, tu, care ai înflăcărat de râvnă pentru slava dumnezeiască, ai prăbușit în iad spiritele răzvrătite, fă ca și noi, aprinși de aceeași râvnă, să combatem îndrăzneala grozavă care ridică împotriva lui Dumnezeu pe atâția din contemporanii noștri, fă să concentrăm toate puterile noastre în a mări slava lui Dumnezeu”.

„Lumea merge rău. Va merge bine când vom voi, și vom voi numai când ne rugăm”.

„Între puterile nevăzute care prezidează destinele lumii, rugăciunea e cea dintâi”.

„O parte din țara noastră trebuie să stea în genunchi ca odată să o ridice pe cealaltă”.

*

„O lume întreagă e legată de bătăile inimii tale”.

Să ne rugă, tinere frate, numai

asa intrăm în curentul Puterii care creează, restabilește și menține lumea. Rugăciunea e marea ofensivă împotriva păcatului.

Episcop Ioan SUCIU

„Povestea a doi martiri români”

- Vasile Aftenie - Tit Liviu Chinezu -

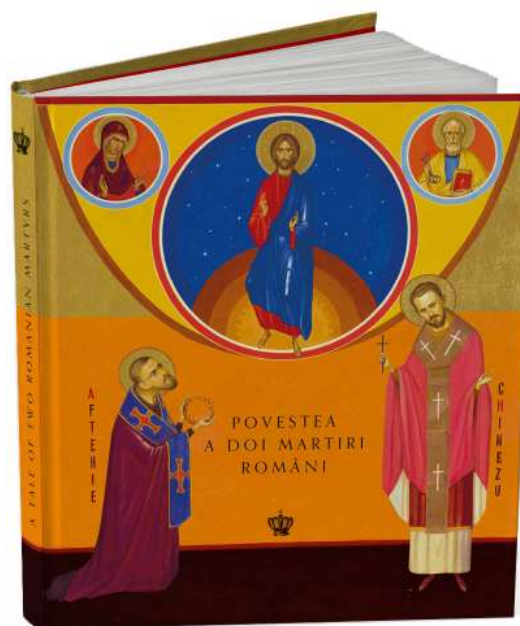
Albumul pe care îl prezentăm a apărut sub egida Episcopiei Greco-Catolice „Sfântul Vasile cel Mare” de București cu ocazia Vizitei apostolice a Papei Francisc în România - 31 mai - 2 iunie 2019 - și a beatificării celor 7 Episcopi greco-catolici români, la Blaj.

Într-o pagină de început, se încadrează imaginea Icoanei celor 7 Episcopi, sfințită de Papa Francisc la beatificare, Icoana lucrată de pictorul ucrainean de la Roma, Ivan Karas, cunoscut prin arta îmbinării elementelor de pictură occidentală cu spiritul iconografic răsăritean. Privirea Icoanei sugerează gândul că Fericiții Episcopi ne însoțesc în viață și ne susțin credința și rugăciunea.

Volumul are două părți distincte, cu pagini pentru cei doi Episcopi, Vasile Aftenie și Tit Liviu Chinezu, pagini ce încep cu *Crezul* lor: „*Credința nu e o cămașă pe care o îmbraci dimineața și o lași seara* (Vasile Aftenie) și „*E vremea să ne împărtășim din patimile Domnului, ca Biserica să fie curată, fără prihană*” (Tit Liviu Chinezu).

Prin *Cuvânt-înainte* și *Dragă cititorule*, Preasfinția Sa Mihai Frățilă, pregătește intrarea în conținutul cărții pe care a gândit-o, i-a alcătuit planul și a căutat să adapteze expresia la fondul sufletesc al cuprinsului.

Structural, lucrarea are la bază

paralelismul compozițional durere-bucurie, de la primul până la ultimul text și de la primele la ultimile imagini.

În primul text este evocată Joia Mare, ceasurile ce preced arestarea lui Cristos, părăsirea, sentimentul morții apropiate, tristețea, urmate de bucuria Învierii. Toate sunt aduse prin Evanghelia după Ioan: „*Vine ceasul ca să vă risipiți fiecare la ale sale și să mă lăsați singur*” (Ioan 16 32) și „*Acum sunteți triști, dar iarăși vă voi vedea și se va bucura inima voastră și bucuria voastră nimeni nu o va lua de la voi...*” (Ioan 16 22-23).

În textul al doilea este amintită povestea celor doi Episcopi greco-catolici martiri și tăcerea lăsată peste istoria Bisericii Române Greco-Catolice și peste viețile acestor martiri, deși viețile lor au fost trăite în adevăr și

(continuare în pag. 6)

(urmare din pag. 5)

în slujba oamenilor, tăcere impusă de cei care „*nu iubesc adevărul*”. Vasile Aftenie și Tit Liviu Chinezu „*și-au oferit viața pe altarul credinței*” și au trecut dincolo de pragul acestei vieți traversând dureri în numele încrederii în Cristos: „*În lume necazuri veți avea, dar îndrăzniți. Eu am biruit lumea*” (Ioan 16 33).

Tristețe - bucurie este o realitate care se regăsește în însăși Istoria Bisericii noastre de la începuturile ei, realitate foarte accentuată din a doua jumătate a secolului XX și, probabil, se va regăsi și dincolo de azi.

Consecvent, structura rămâne de-a lungul cărții, tristețea și bucuria însoțindu-se, cum, de altfel, se însoțesc în viață.

Prin felul gândirii și al expresiei concise - stilul propriu al Preasfinției Sale - se reflectă simțirea și legătura directă cu cititorul, cu fiecare, personal, o legătură nu sugerată, ci exprimată direct, cu afecțiune: „dragă cititorule”, ce presupune bucuria identității de credință.

Această identitatea de Crez face simțită legătura Preasfinției Sale cu Episcopii al căror urmaș este, cu P.S.S. Vasile Aftenie și P.S.S. Tit Liviu Chinezu - apariția *Albumului* se explică prin această legătură.

După citirea și recitirea textelor scrise de Preasfinția Sa și după privirea și reprivirea atentă a fotografiilor, descoperi că legătura de care vorbim nu este una formală, ce intră în sfera

datoriei firești, este o legătură mult mai profundă. Preasfinția Sa Mihai, megând pe urmele înaintașilor, face să se simtă aprobarea acțiunilor și deciziilor acestora, să se simtă chiar o identificare cu gândirea lor. Se trezește astfel ideea că în acțiunile preconizate de Episcopia de București se vor regăsi din dorințele Fericitilor Episcopi Martiri, idealurile lor frânte.

Conținutul volumului este alcătuit din evocările Episcopilor Vasile Aftenie și Tit Liviu Chinezu redactate de P.S.S. Mihai Frățilă: *Credința: Eroismul unei atitudini* și *Un alt fel de celebritate - Un alt fel de Istorie*, urmate de *Alegerile Episcopului Vasile Aftenie*, al Oanei și Alexis Dimcev, și de *Sacrificiul Episcopului Aftenie pentru Dumnezeu și Biserică*, al lui Alexis Dimcev, și „*S-a prins de mine*” - *Un detaliu despre moartea Episcopului Tit Liviu Chinezu la Sighet*, al lui Ion Cosmovici.

Cronologia Episcopului Vasile Aftenie și *Cronologia Episcopului Tit Liviu Chinezu* fixează momentele hătărâtoare din viața Episcopilor Martiri, uneori, cu scurte completări.

Urmând linia textelor, reținem și reproducerile din ziarul Unirea, iunie 1940: *Instalarea primului episcop unit al Bucureștiului și Preotul legii celei Noue- Cuvânt rostit de nou hirotonitul nostru episcop Dr. Vasile Aftenie. Reținem de asemenea, Scrisoarea episcopului Aftenie adresată cardinalului Tisserant după*

(continuare în pag. 7)

(urmare din pag. 6)

numirea sa ca episcop titular de Ulpiana și Scrisoarea episcopului Aftenie în care este menționată chestiunea botezului evreilor, pentru a-i scăpa de deportare (30 iunie 1942) și, din perioada detenției, Ministerul de Interne Arhiva-Fond documentar referitor la Aftenie Vasile.

Pentru Tit Liviu Chinezu, reținem: *Pagini din registrul studenților Colegiului Grec din Roma cu datele lui Tit Liviu Chinezu și Ioan Suciu, Considerațiile episcopului Aftenie despre calitățile lui Tit Liviu Chinezu (ancheta episcopală 1945) și, din perioada detenției, Ministerul Afacerilor Interne - Dosar individual Chinezu Tit Liviu.*

În *Credință: eroismul unei atitudini*, Episcopul Mihai Frățilă afirmă adevărul incontestabil: circumstanțele istorice au determinări asupra vieții umane și, dacă Răul domină, el se revarsă asupra celor care i se împotrivesc. Istoria României de după 1945 o dovedește deplin.

Viața Episcopului Aftenie, drumul început în comuna Lordoman, unde a venit în lume, fiu de țăran, la 14 iulie 1899, Școlile Blajului – Liceul „Sf. Vasile cel Mare”, Ateneul Pontifical „De Propaganda Fide” din Roma, cu doctorat în filozofie, și credința puternică, toate îl disting. *„Cu adevărat evlavios, conștient de măreția preotului și a misiunii sale, serios, cu un caracter echilibrat, respectuos față de autorități,*

muncitor”, este caracterizarea profesorilor săi la înapoierea în țară, caracterizare ce dezvăluie spiritul mare al viitorului preot.

În Catedrala din Blaj, a fost sfințit preot la 1 ianuarie 1926, de către Mitropolitul Vasile Suciu. Fiecare an ce va urma va fi o nouă treaptă spre mai sus: în 1934 va fi numit protopop de București, unde va face primele lucrări în organizarea structurii pastorale a greco-catolicilor veniți din Ardeal. Va fi numit profesor la Academia Teologică din Blaj, rector și canonic, iar din 1940, consacrat Episcop auxiliar al Mitropolitului și desemnat vicar general pentru Capitală și Vechiul Regat.

„Căsătorit sufletește cu Biserica”, va fi mereu între credincioși și îi va susține și încuraja pe ardelenii refugiați după cedarea Ardealului de Nord (1940).

După instalarea regimului comunist și alungarea Regelui Mihai I, va simți *„ostilitățile regimului față de Biserica sa”*, Biserica Greco-Catolică, care, *„deși slujise fără rezerve cauza demnității românești în Ardeal, (...) a fost lichidată fără scrupule printr-un decret-lege în 1948”*, sub falsa „unificare” cu Biserica Ortodoxă.

În noaptea de 28/29 octombrie 1948, Episcopul Vasile Aftenie și parohul Tit Liviu Chinezu au fost arestați, Episcopul urmând traseul cunoscut al episcopatului greco-catolic: Ministerul de Interne, lagărele de la

(continuare în pag. 8)

(urmare din pag. 7)

Dragoslavele și Căldărușani, de unde Episcopii sunt transferați la închisoarea din Sighet, iar Episcopul Aftenie, la Ministerul de Interne. Presiunile făcute asupra Episcopilor pentru a trece la ortodoxie au fost zadarnice, Episcopul Aftenie a suferit un accident vascular cerebral și se va sfârși în noaptea de 9/10 mai 1950, la Văcărești, iar în ziua următoare a fost înmormântat în taină în Cimitirul Bellu catolic. Pe crucea mormântului au fost scrise doar inițialele numelui său „A.V”, dar în scurt timp a devenit loc de pelerinaj.

A fost o viață eroică, în numele credinței și a iubirii Bisericii Greco-Catolice. Preasfințitul V. Aftenie a fost beatificat împreună cu ceilalți Episcopi greco-catolici, la 2 iunie 2019. Și „...i-a fost sortit să devină un exemplu viu pentru deșteptarea libertății și regăsirea demnității”.

În *Alegerile Episcopului Vasile Aftenie*, Oana și Alexis Dimcev, pornind de „Fiatul” Sfintei Fecioare, al cărui înțeles va fi pătruns după Moartea și Învierea lui Isus, găsesc că și DA-urile Episcopului Aftenie au avut urmări nebănuite. Deși ca profesor la Blaj are deosebite satisfacții intelectuale și recunoaște că: „m-am obișnuit cu slujba pe care o dețin. Mai mult, am început să pătrund materia încredințată mie la Academia Teologică și am îndrăgit-o”, pentru că se consideră „căsătorit sufletește cu Biserica”, spune DA la propunerea de a fi protopop la București. Și dacă nu ar fi acceptat? În persecuția

dezlănțuită împotriva Bisericii sale, ar fi ajuns preot în clandestinitate? Suntem puși pe gânduri, dar cunoscându-i viața și atingerea cu divinitatea, credem că ar fi fost unul dintre mulții preoți sfinți și necunoscuți.

Sacrificiul Episcopului Aftenie pentru Dumnezeu și Biserică, evocarea lui Alexis Dimcev, aduce din mărturiile de fidelitate ale Episcopului Aftenie, de fidelitate față de Dumnezeu, credință și Biserică.

În 1946 îi scria Episcopului I. Suci: „Încât mă vor ajuta puterile și priceperea mea, vă asigur, că și în actualele împrejurări, voi căuta să-mi servesc Biserica cât se poate de bine”.

În *Memoriile* sale, ÎPS.Iuliu Hossu își amintește că înainte de a fi luat dintre ei, la Căldărușani, PSS. Vasile Aftenie s-a mărturisit și i-a spus „că nici moartea nu-l va face să se lepede de credință; același lucru l-a spus în fața tuturor înainte de plecare; presimțea că iarăși vor insista să treacă la ortodoxie, cum l-au pisat mereu înainte de arestare”.

În dosarul de la CNSAS, referitor la anchetarea și moartea Episcopului, după luni de detenție, „și-a menținut neînfricat poziția de respingere a suprimării Bisericii Greco-Catolice”.

Cuvinte din Predica Papei Ioan Paul al II-lea încheie paginile închinatelor PSS. Vasile Aftenie: „...m-am rugat pentru voi toți și i-am invocat pe martirii voștri și mărturisitorii

(continuare în pag. 9)

(urmare din pag. 8)

creдинței să mijlocească pentru voi la Tatăl care este în Ceruri”. Imaginea Papei la mormântul Episcopului Aftenie și a Episcopului îngenuncheat în fața lui Isus, primindu-și răsplata: „*Veniți binecuvântații Tatălui meu...*” încheie prima parte a *Albumului* și se face intrarea în partea a doua.

Se face cu articolul PSS Mihai Frățilă, dedicat PSS Tit Liviu Chinezu, „*Un alt fel de celebritate, un alt fel de istorie*”, un titlu cu multe înțelesuri. Acest „*un alt fel*” ne atrage atenția asupra nefirescului, pentru că istoria, adevărata istorie, și celebritatea își au legile lor, care, în cazul de față, nu funcționează. Să fii consacrat Episcop într-un lagăr și tot episcopatul să fie în detenție, să ai o ținută morală ce amintește sfințenia și să fii dat uitării nu ține de firesc.

Tit Liviu Chinezu este fiu de preot greco-catolic de pe Câmpia Transilvaniei, venit în lume în apropierea Crăciunului, la 22 decembrie 1904. A urmat Gimnaziul săsesc din Reghin și ultimile două clase la Liceul „Sf. Vasile cel Mare” din Blaj, unde, în spiritul Școlii Ardelene, s-a dăruit spiritualitate, cultură, conștiința latinității noastre și „*s-au forjat caractere*”.

Între 1925-1931 a studiat filozofia și teologia la Ateneul „De Propaganda Fide” din Roma, având coleg și prieten pe viitorul Episcop Ioan Suciu. Au vrut să devină călugări - după cât se știe în Ordinul Iezuit -, dar

Mitropolitul Vasile Suciu avea alte gânduri pentru ei. Le-a fost însă dat la amândoi să moară în închisoarea din Sighet.

A fost sfințit preot celibatar la Roma, în 18 ianuarie 1931 și, reîntors la Blaj, a fost numit pentru început profesor de religie la Școala Normală de Băieți și apoi profesor de teologie la Academia Teologică al cărui rector va deveni în 1941. În 1934 este unul dintre fondatorii Societății „Sfântul Niceta al Remeslanei”, care avea ca scop susținerea clerului celibatar, iar pentru înaintarea spirituală a dascălilor de la Blaj, împreună cu scriitorul Radu Brateș, a întemeiat gruparea culturală *Viața*.

În 1946 Mitropolia îl numește paroh la Biserica „Sfântul Vasile cel Mare” (azi, Catedrala Episcopiei Greco-Catolice de București) și protopop. Apostolatul desfășurat este deosebit de bogat, în special pentru tinerii studenți, la care a lucrat împreună cu Mons. Vladimir Ghika.

În 1948, la suprimarea Bisericii Greco-Catolice, nu-și trădează *Crezul*, nu trece la ortodoxie, va fi arestat și închis în lagărul de la Mănăstirea Neamț, apoi la cel de la Mănăstirea Căldărușani, unde se aflau Episcopii și unde, prin voința Papei Pius al XII-lea, a fost consacrat Episcop, „*târziu în noapte*”, de către Episcopii Valeriu Traian Frențiu, Iuliu Hossu și Ioan Suciu - era luna de Paști din anul 1949.

În 1950 a fost transferat la închisoarea din Sighet, unde erau cinzeci și opt de prelați greco-catolici și romano-catolici. Acolo se va sfârși „*în 15 ianuarie 1955, epuizat de condițiile inumane ale*

(continuare în pag. 12)

“C’est ce que derange qui fait vivre”

Cardinal Alexandru Todea

„Chânes et terreur”

- Un eveque dans les geoles communistes -

Mgr. Ioan Ploscaru

Notre attitude, a nous pretres, était celle de la discipline et du travail. Nous ne considerions pas ceux qui nous gardaient comme coupables, meme loursq'ils ajoutaient par zeile propre a nos tortures et a nos souffrances. Nous considerions que nous n'etions pas leurs esclaves, mais ceux de Dieu. En lui offrant nos souffrances, des le debut et chaque jour, nous decouvriions que nous les lui offrions purifiees, volontairement, sans regimber. C'est pour cela que l'administration trouvait notre travail consciencieux et de qualite, sans qu'elle fut obligee de nous surveiller. Elle n'avait qu'une vision exterieure sans conaître les causes. Au bout d'un certain temps, certains gardiens commencerent a nous respecter.

Un sous-officer, arrive d'une penitencier de droit commun de Sighet, ou l'on ne maintenait l'ordre que par la force, fut tres etonne de notre attitude. Il était habitue a ce que ceux qui recevaient de lourdes peines, meme s'ils etaient condammes a une autre egale a la premiere, les voyaient fusionner et n'en executent que la plus lourde. Quand il menacait quelqu'un de mort, il lui disait: „Je vais te faire fusionner!” Arrivant ici, il nous demanda:

- Vous autres, vous ne vous disputez pas, vous ne vous battez pas, vous ne vous tuez pas?

- Mais pourquoi nous batterions-nous ou nous tuerions-nous?

- Mais qu'est- ce que vous etes donc?

- Nous sommes pretres.

Et le pauvre milicien n'en renevait pas.

- Vous n'etes pas des bandits?

Ainsi, on leur avait dit qu'ils allaient garder des bandits. D'ailleurs, on nous disait le meme chose dans toutes les prisons. Une fois au courant que nous n'etions pas des bandits, mais des pretres et que nous avions été enfermes pour notre foi, nos gardiens etaient tres etonnes, car aussi mal intentionnes qu'ils fussent, notre serenite leur donnait inevitablement a reflechier. **(a suivre)**

PAGINI BILINGVE

Asociația „Prietenii Bisericii Greco-Catolice Române”, Blaj

„Ceea ce ne deranjează ne face să trăim”

Cardinal Alexandru Todea

„*Lanțuri și teroare*”

- Un Episcop în închisorile comuniste -
Episcop Ioan Ploscaru

Atitudinea noastră, a preoților, era cea de disciplină și muncă. Noi nu socoteam vinovați pe cei ce ne păzeau, chiar când adăugau zel propriu în a ne chinui și amărâi viața. Consideram că nu suntem robii lor, ci ai lui Dumnezeu. Oferindu-ne lui Dumnezeu, suferințele, de la început, și în fiecare zi, căutam să i le dăruim curate, de bunăvoie, nu cu împotrivire. Din acest motiv administrația vedea că munca noastră este conștiincioasă și de calitate, fără să fie nevoie de supraveghere. Ei vedeau numai exteriorul nu și cauza. După un timp unii dintre gardieni au început a ne respecta.

Un subofițer care a venit la Sighet de la un penitenciar de drept comun, unde numai cu forța se stabilea ordinea, a fost foarte mirat de atitudinea noastră. El era obișnuit cu cei care aveau pedepse maxime, chiar dacă mai primeau o sentință nouă, egală cu cea dintâi, se contopeau și executau pe cea mai mare. Când amenința pe unul cu moartea, zicea: „te contopesc”! Sosind aici, ne-a întrebat:

- Voi nu vă certați, nu vă bateți, nu vă omorâți?
- Dar de ce să ne batem ori să ne omorâm?
- Ce sunteți voi, mă?
- Suntem preoți.

Ce mirare pe sărmanul milițian.

- Nu sunteți bandiți?

Așa fuseseră instruiți că păzesc bandiții. De altfel, așa ni se spunea în toate închisorile. După ce paznicii noștri au aflat că nu suntem bandiți ci preoți și că am fost închiși pentru credință, rămâneau foarte mirați, căci oricât de înrăiți ar fi fost, seninătatea noastră trebuia să le dea de gândit.

(va urma)

detenției, lipsit de îngrijiri medicale și izolat în ultimile ore de viață, într-o cameră neîncălzită”.

Preasfinția Sa Mihai Frățilă situează pe preotul Tit Liviu Chinezu în cadrul Școlii Ardelene, care a lăsat peste timp o amprentă spirituală de negăsit în altă parte. Episcopul Tit Liviu Chinezu a fost *„un om de o evlavie profundă, zidită pe credință și nu pe temperament; cu un caracter blând, dar decis...”* Un astfel de personaj nu se încadrează în tipul celebrităților lumii moderne, care nu are nimic comun cu *„spiritul discret și smerit al Betleemului”*. Cel care plătește cu viața crezul este un alt fel de om. Și istoria acestor oameni este un alt fel de istorie, o istorie ce permite celor drepti, trecuți prin suferințe *„să contribuie la răscumpărarea morală și la renașterea colectivității sale, după un întuneric ce părea veșnic”*.

Ion Cosmovici, în textul *„S-a prins de mine”*, stăruie asupra momentului evocat de Mons. Coriolan Tămâian, când Episcopul Tit Liviu Chinezu, bolnav, cu câteva ore înainte de sfârșit, a fost luat dintre ei: *„El s-a prins de mine, de reverul hainei, nu voia să plece. Peste două ore a murit”*. Un detaliu? Nicidecum. E sentimentul omului care nu vrea să se sfârșească singur, este omenescul din om: *„Simți o viață întreagă în acea smucitură de braț”*. Oamenii aceștia mari care au murit pentru Cristos...

„erau totuși oameni. Erau atașați de viață, de ziua de azi sau de mâine, de clipa de față, de frații lor de celulă. Nu se transformaseră în stane de piatră, nu deveniseră niște stoici insensibili”. Ion Cosmovici vede în acest gest viața întreagă a Episcopului Sfânt: *„Eu cred că în acest gest păstrat peste timp e scrisă o carte întreagă, semnată Episcop Tit Liviu, Sighet, 1955”*.

Textele cărții sunt însoțite de imagini din viața celor doi Episcopi, cu prezența lor într-o Biserică bogată spiritual și în valori ale culturii creștine, valori general umane, Biserică pentru care simți spontan o stimă profundă.

Cei doi Episcopi cărora le este dedicat *Albumul* sunt eternele modele creștine, morale și intelectuale. E adevărat însă că într-o lume care merge adesea cu capul în jos sunt greu de recunoscut sau de întâlnit.

Nu se citește ușor *Albumul*. Se citește cu bucuria că acești Sfinți sunt ai Bisericii și credinței noastre, cu emoția de a atinge pagini elegante în concordanță cu tema tratată, dar și cu o strângere de inimă - imaginea Episcopului Tit Liviu Chinez, în zeghe, rămâne în suflet ca imagine-simbol a nedreptății față de Biserica Greco-Catolică.

Povestea a doi martiri români este o carte mare. Și cărțile mari nu se scriu în fiecare zi. Este o carte care transmite azi și peste timpuri, în tristețe și bucurie, un adânc mesaj creștin și uman.

Otilia BĂLAȘ

Fericitul Vladimir Ghika

- despre Preacurata Fecioară Maria -

În luna august se cuvine să fim alături de Fericitul Vladimir Ghika în mărturiile sale despre Preacurata Mamă a lui Isus și a noastră. Avea o profundă iubire și devoțiune față de aceea „care ni L-a dăruit pe Isus”. În „*Etretiens Spirituels*” vorbește despre chemarea din cadrul Sfintei Liturghii „*Dominus vobiscum!*”: „Acele două cuvinte ce se adresează la plural credincioșilor, adunării credincioșilor de pretutindeni și din toate timpurile și care nu au fost spuse pe merit niciunei persoane, cu excepția unei ființe omenești căreia i-au fost rostite de către un Înger: umila slujitoare a Domnului concepută fără de păcat și care trebuia să-L zămislească pe Domnul de la Duhul Sfânt.” *

Cu adevărat Domnul a fost prezent în întregimea SA în Fecioara Maria și Vladimir Ghika a surprins aspecte din plinătatea darului primit de Ea.

Horia Cosmovici, fiu spiritual al său, ne mărturisește în cartea sa: „Monseniorul considera „simplitatea” ca fiind de o mare putere, pentru că simplu înseamnă direct, iar simplitatea elimină tot ce nu este o legătură directă cu Dumnezeu. În această privință i se umplea toată ființa de bucurie când vorbea de Sfânta Fecioară pe care o considera ca model al simplității: „Iată roaba Domnului”

și atât! Tot ce a mai spus a spus prin faptele sale de zi cu zi”. L-am întrebat odată, când vorbeam despre simplitate, ce părere are despre casa de la Loretto? Mi-a răspuns: „**Biserica nu s-a pronunțat. Am fost personal la Loretto. Nicăieri ca acolo nu am trăit o asemenea simplificare a tuturor complicațiilor. Am avut un sentiment unic. Dacă fiecare loc al apariției Sfintei Fecioare are un caracter specific, pot să vă spun că la Loretto semnul este simplitatea. În această minuscule încăpăre am simțit cu adevărat că sunt un copil al Tatălui ceresc.**”

Pe vremea când Îl slujea pe Dumnezeu ca laic catolic, în 1904, a fost invitat la Congresul Marian de la Roma pentru a ține o conferință cu tema *Sfânta Fecioară și Răsăritul***. Menționează, la început, că a acceptat fiindcă „trebuia să pornească și din Răsărit un glas în concertul glasurilor care se vor strădui să o preamărească aici pe Maria,...și „sunt bucuroși să pot împlini astfel un act de credință, să pot vorbi cu glas tare despre ceea ce iubesc. M-am simțit împins aici de rugăciunile din întreaga mea viață. În sfârșit, mă bucur să-mi pun începuturile, pentru că eu am a începe sub ocrotirea unei Mame.” Prezintă

(continuare în pag. 14)

(urmare din pag. 13)

apoi tabloul manifestărilor mariane în Răsărit, căci „trecutul religios al Răsăritului e ca un poem spre slava Mariei.... Vorbește de marile concilii Constantinopol, Efes, Calcedon, liturghia -, unde, „după ce e amintită fiecare binefacere a lui Cristos, pomenirea se întoarce la Ea, unde „Ea urmează toate acțiunile lui Isus, în enunțul recunoștinței omenesci, așa cum le-a precedat și pregătit în lucrarea Răscumpărării. „Ce este mai vibrant și mai solemn, precum se cuvine, are loc la fiecare liturghie după consacrare. Este un întreg imn de mulțumire cântat în fața porților sfinte ale iconostasului. Locul Mariei în toate slujbele este la umbra Duhului Sfânt care-și înfăptuiește minunile: minunea altarului, unde un Dumnezeu coboară și se jertfește, minunea harului în rugăciuni”. Se vede în continuare preocuparea lui pentru unitatea Bisericii, chiar dacă de la schismă, însuși chipul Mariei s-a schimbat în parte: „nu mai este minunăția complexă și de esență inepuizabil de bogată pe care au iubit-o primele veacuri, veacuri de adevărată credință catolică. Este în primul rând pentru ei o preaînaltă împărătească a lumii de dincolo, țarina respectată a Cerului, infinit de îndepărtată, dar infinit de bună, mare ajutătoare și deloc trufașă în ciuda rangului ei (...) Învățătura pe care o dă smerenia ei, imitarea virtuților ei, viața ei interioară au prea puțin

impact, nu mai preocupă atât de mult sufletele”; totuși „sentimentul puterii ei și al maternității ei universale au rămas foarte vii” și „de la iubirea fraților noștri despărțiți față de Maria, de la iubirea noastră pentru ea, de la iubirea noastră față de ei în Ea trebuie să așteptăm sfârșitul dezbinării care mârșănește peste măsură creștinătatea.”

Astfel vedea Vladimir Ghika, de la începutul apostolatului său de laic catolic și mai apoi când a fost consacrat și a putut sluji și de la altar, dimensiunea spiritualității sale: euharistică, ecumenică și mariană.

„Sfințenia unei iubiri nepătate pentru Dumnezeu, rațiunea și cauza oricărei sfinte iubiri! Aceasta e marea lecție a Mariei, astăzi. Nu respectul, devoțiunea, pietatea, simpla împlinire a îndatoririlor, toate virtuțile medii, știu și eu ? ci marea iubire de Dumnezeu, Cel care prinde sufletele de rădăcină și le smulge din ele însele (...) Retrăirea visului Sfințeniei sub razele Sfințeniei Mariei.”*

Maria – Mirela FILIMON

*Elisabeth de Miribel, Memoria tăcerilor-Vladimir Ghika 1873-1954

**F.Băltăceanu/ A. Brezianu/ M.Broșteanu/ E.Cosmovici/L/Verly, Vladimir Ghika, Profesor de Speranță

Papa Ioan Paul al II-lea - *Judecata*

În Capela Sixtină artistul a amplasat Judecata,
Acest interior de Judecată-i dominat.
Sfârșitul invizibil aici devine uimitor de vizibil.
Sfârșit și culme a transparenței totodată-
Aceasta-i calea generațiilor.

„Non omnia moriar” -
Tot ceea ce-n mine e indestructibil,
Acum stă față în cu Cel care Este !
Așa s-a populat peretele central al policromiei sixtine.

Ți-amintești, Adame? La început El te-a întrebat „unde ești?”
Iar tu ai răspuns: „M-am ascuns de Tine că sunt gol”...
„Cine ți-a spus că ești gol?”
„Femeia pe care mi-ai dat-o” - cea care mi-a dăruit fructul...

Toți cei care populează zidul central al policromiei sixtine,
poartă în ei moștenirea răspunsului dat atunci!
Al acelei întrebări și a acelui răspuns!
Acesta este sfârșitul drumului vostru.

Paraclisul Maicii Domnului

- reazemul și mângâierea sufletelor noastre -

În cultul Bisericii noastre, Maica Domnului este considerată cea dintâi și mai mare decât toți sfinții, „mai cinstită decât heruvimii și mai mărită fără de asemănare decât serafimii”, deoarece a dat naștere trupească Fiului lui Dumnezeu. În primele secole creștine și mai ales în secolul al IV-lea, Sfinții Părinți ai Bisericii vorbeau cu mult respect despre Maica Domnului. De atunci, cele mai cunoscute rugăciuni închinare ei sunt acatistele și paraclisele. Pentru mulți credincioși citirea Paraclisului Maicii Domnului a devenit un obicei zilnic, cu atât mai mult în perioada Postului Adormirii Maicii Domnului, când o cinstim în mod deosebit pe Sfânta Fecioară.

Ne rugăm Maicii Domnului pentru că ea este cea mai aproape de Mântuitorul nostru Isus Cristos, de aceea credem că „mult poate rugăciunea Maicii spre împlânzirea Săpânului”, pentru că L-a născut cu trup pe pământ. Maica Domnului este cea mai bună mijlocitoare a noastră către Mântuitor. Să ne rugăm cu multă credință și având siguranța absolută că ea ne ascultă mereu, fiind permanent lângă tronul Fiului său și Dumnezeului nostru, ajutându-ne cu rugăciunile ei!

În sensul acesta, consider deosebit de edificatoare versurile

unei frumoase cântări bisericești: „De n-ar avea în ceruri lumea/Rudenie de pe pământ/Atunci ar fi pustie viața/Asemenea unui mormânt”. Când cântăm sau citim Paraclisul Maicii Domnului, la fiecare cântare, adăugăm stihul acesta: *Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, mântuiește-ne pe noi!*

Fericitul Episcop martir Valeriu Traian Frentiu, călăuzit, luminat și inspirat de Spiritul Sfânt de-a lungul vieții sale atât de greu încercate, a dispus obligativitatea cântării Paraclisului Maicii Domnului în toate bisericile din cuprinsul diecezei de Oradea. În perioada neagră care a urmat după 1948 pentru Biserica Greco-Catolică, Paraclisul Maicii Domnului și Sfântul Rozariu au constituit ocrotirea și mângâierea sufletelor credincioșilor oropsiți, au fost liantul care i-a ținut uniți în rugăciune.

Fecioara Maria, cea mai sfântă dintre femei, s-a învrednicit de această excepțională cinste de a naște cu trup pe Fiul și Cuvântul lui Dumnezeu și Mântuitorul lumii. Cinstirea de care s-a bucurat Maica Domnului din partea pământenilor, a început încă din timpul vieții sale, persoana ei fiind asociată dintotdeauna cu aceea a dumnezeiescului ei Fiu și înconjurată

(continuare în pag. 17)

(urmare din pag. 16)

de dragostea și respectul celor din jurul Lui.

Din punct de vedere etimologic, cuvântul „*paracelis*” provine din limba greacă (*paraklisis*) și înseamnă „cerere, invocare”, prin care chemăm ajutorul Maicii Domnului sau al unui sfânt, într-o formă cântată sau citită. Autorul Paraclisului Maicii Domnului nu se cunoaște cu exactitate, specialiștii având păreri diferite cu privire la istoricul acestuia. Unii îl atribuie călugărului Teostirict (sec. al IX-lea), alții, Mitropolitului Teofan Mărturisitorul de la Niceea sau Sfântului Ioan Damaschin.

Cu toate acestea, indiferent

cărui autor sau autori aparține, important pentru sufletele noastre este să-l introducem ca parte integrantă în cotidianul vieții, pentru că Fecioara Maria este și mama noastră, a creștinilor. Ea este „un alt cer, un alt univers”, cum o numesc unele cântări, care L-a cuprins pe Fiul lui Dumnezeu în sânul ei, I-a împrumutat din trupul ei și L-a purtat în brațele sale. De aceea o numim Maica Domnului și o avem mijlocitoare pentru mântuirea noastră, dar și sfătuitoare și conducătoare pe calea mântuirii.

Pr. Mircea OPRIȘ

CASA ADORMIRII MAICII DOMNULUI

La data de 15 august al fiecărui an, cea mai mare parte a creștinătății, după un post de două săptămâni, sărbătorește Adormirea și ridicarea la Cer a Maicii Domnului. Este o sărbătoare în care parcă Cerurile se unesc cu pământul pentru a da mărire lui Isus Mântuitorul și celei din care El s-a întrupat, Fecioarei Maria. În măreața operă de mântuire a omenirii aceste două personaje sunt de nedespărțit și formează un tot unitar, deoarece creștinătatea se bazează atât pe jertfa mântuitoare a lui Isus, cât și pe lupta continuă dar biruitoare a Mamei Sale, cu puterile răului de orice fel. Isus Domnul prin nașterea din Preacurata Marie a luat chip de om, iar prin moartea pe cruce și prin Învierea celei de a treia zi, a ridicat omenirea din robia păcatului și a făcut pe om adevărat fiu și moștenitor al lui Dumnezeu. Dar dacă păcatul a intrat în lume prin Eva, strămoașa noastră, ca urmare a vicleniei și înșelării ei de către necuratul, în chip de șarpe, Fecioara Marie, cea de a doua Evă, este persoana umană prin care a ieșit păcatul din lume, ca urmare a misiunii primită de la Cel Preaînalt de a fi Mamă a lui Isus și ca urmare a neprihănirii cu care a purtat propria cruce.

Așa se face că Preacurata a rezistat în fața tuturor ispitelor și încercărilor la care a fost supusă în decursul vieții pământene, iar după ce a fost ridicată, cu toată ființa, la Cer,

de acolo își revarsă îndurarea spre cei încercați de soartă. Însă, mulți ani creștinătatea nu a știut care a fost casa unde a locuit Preacurata în ultimii ani de viață pământească și unde a avut loc Adormirea care este sărbătorită în fiecare an. Abia în secolul al XIX-lea călugării din Ordinul Fraților Capucini, Ordin romano-catolic fondat de Sf. Francisc de Assisi în anul 1206, urmând indicațiile exacte ale Surorii vizionare, Catherine Emmerich, care într-o stare de transă mistică, a văzut casa Preacuratei, au fost cei care au ridicat vâlul și au adus la lumină acest minunat sanctuar situat într-un parc din Turcia între localitățile Efes și Seljuk.

Efesul (Ephesos) este un oraș vechi de pe coasta Asiei Mici, la sud de Izmir, actualmente ruinat. A fost însă o adevărată cetate a creștinătății. Isus în ultimele clipe ale vieții pământene, aflat pe cruce, a încredințat pe Mama Sa Evanghelistului Ioan, când a rostit cuvintele pline de patos și de încredere: „Femeie, iată fiul tău”. Apoi a zis ucenicului: „Iată mama ta” (In. 19 26-27). La câțiva ani după Învierea Mântuitorului și Înălțarea Lui la Ceruri, în Ierusalim a început prigoana împotriva creștinilor. Din cauza acestei prigoane Ioan și Fecioara Maria sunt nevoiți să părăsească acest oraș și să se refugieze la Efes, unde Ioan a făcut ucenici și a propovăduit Evanghelia lui Isus.

(continuare în pag. 19)

(urmare din pag. 18)

Descoperirea căsuței – biserică unde a trăit Fecioara Maria pe baza precizărilor Surorii vizionare trebuia întregită cu dovezi materiale că respectiva construcție a adăpostit cu adevărat pe Mamă a creștinilor. A urmat certificarea respectivei descoperiri din partea arheologilor și ale autorităților ecleziastice. Cercetările arheologice au stabilit că zidurile acestei construcții durează din secolele VI-VII, dar fundația este mai veche și este posibil să fi durat din secolul I și să fi susținut pereții unei clădiri mai vechi. Lângă un arbore multisecular a fost descoperită și o statuie, din lemn de măsline, a Maicii Domnului, care nu putea fi sculptată decât de un om care cunoștea semnificația acestor locuri. Cei care au adus mărturii deosebit de importante sunt locuitorii unui cătun izolat în munte care, acum se numește Șirince. Toți locuitorii acestui cătun și numai ei, se învredniceau în fiecare zi de 15 august să urce pe poteca sinuoasă spre casa sfântă. Doar ei cunoșteau taina acestui loc, taină invocată apoi la marile concilii ecumenice.

S-a demonstrat științific că acești oameni sunt descendenți ai primilor creștini din Efes care au văzut și au ascultat-o pe Panaghia Kapoulou, nume în limba greacă, care a fost dat Preacuratei de către primii localnici creștini, botezați de Evanghelistul, Ioan. În luna august 2006 a avut loc un incendiu care

a mistuit câteva sute de hectare de pădure din jurul vestitului sanctuar. A fost pârlolită o bună parte din vegetație până aproape de clădire. Flăcările s-au apropiat amenințător până în spatele clădirii, dar o forță nevăzută le-a oprit și vechea clădire nici nu a fost atinsă de devastatorul incendiu. Cotidianul românesc „Formula AS” inserează următoarele precizări ale călugărului italian Nicolo: „Vedeam focul cum urcă muntele. Venea spre noi, tot mai mere! Se «chinuia», parcă, să atace grădina Maicii Domnului. Era ca un fel de luptă nevăzută”. (1)

Locuitorii din cătunul Șirince au venit și de data aceasta să dea o mână de ajutor pentru oprirea dezastrului : „Vrem să fim alături de Măicuța noastră. Strigau: «Meryean Ana», cum se zice în turcește”. Au rămas acolo până când s-a stins ultima flacără. Preacurata a luptat și de data aceasta. Acum a luptat cu focul și a biruit. Forța Mariei derivă din neprihănire, din dragoste, din smerenie, din blândețe. Doar la vederea câtorva imagini cu casa pe a cărei temelie a fost mai înainte casa în care a trăit și a adormit Preacurata face să percepem creștinismul la alte dimensiuni și să înțelegem că este pus spre înălțarea și mântuirea sufletelor.

Ioan MĂGERUȘAN

(1) LUPESCU B. Satul primilor creștini, ȘIRINCE, ziarul „Formula AS” nr. 878 (28), 17-24 iulie 2009, p.16-17;

Albatrosul

Este aici, prezent în cerul meu,
în care zborul lui
îmi atinge pe aripi gândul,
fără mirare, firesc ...
și unda trecerii lui mângâie
albastrul fuiorului meu.

Doar respir, privesc cu toată făptura
și simt că SUNT, aici, acum,
în veșnicia în care toate sunt,
se împletesc, în cerul imens,
de deasupra lacului, plin de pești
pe malul căruia, din truda zilei
am poposit pe o bancă
și cu el, albatrosul ce e și al meu,
mi-am amintit că trăiesc.

Colectivul redacțional

Director: prof. Otilia BĂLAȘ

Secretar de redacție: Pr. Olimpiu TODOREAN

Tehnoredactare computerizată: Pr. Olimpiu Todorean

Adresa: Redacția CALEA DESĂVÂRȘIRII
Str. Gen. Magheru, 3/5 - ORADEA -3700 (BH)